

Passeig pel quart món

Exclusió, desigualtat i pobresa configuren tres nuclis clau en allò que en les societats desenvolupades s'ha convingut a qualificar com a *quart món*. Amb les tècniques qualitatives més suggeridores de les ciències socials, el llibre revela el rerefons dels serveis socials a la ciutat de València.

DESCENSO A PERIFERIA. ASISTENCIA Y CONDICIÓN
HUMANA EN EL TERRITORIO DE LO SOCIAL

RAFAEL ALIENA

COL·LECCIÓ «TRABAJO SOCIAL», 4

239 PÀGINES

PUV I NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2005

«Els serveis socials no interessen a ningú». L'afirmació, matisada, correspon a l'investigador que ha escrit este treball després de submergir-se durant uns mesos en *Periferia*, metàfora amb què s'identifica un territori vast i desconegut que connota un espai marginal on les treballadores i els treballadors socials coincidixen amb pobres, gent major, persones desocupades o amb treball precari, malalts mentals, immigrants o joves en situació de risc.

El text té la virtut de presentar-se amb una estructura narrativa híbrida, on la successió d'històries personals dels actors de *Periferia*, relats versemblants i reconstruccions de diàlegs, no sembla menysprear els paradigmes empírics de la sociologia. Al contrari, l'amalgama de recursos expressius hi conferix un atractiu afegit que acostia l'obra al lector més profà. D'escriptura fresca, senzilla i directa, el text alterna sense brusque-

dats l'observació externa sobre determinades situacions i conflictes socials amb els punts de vista dels diversos actors, juntament amb les anàlisis més rigoroses del científic social. En el procés de confecció, l'autor va haver de recórrer les instal·lacions municipals, es va entrevistar amb moltes fonts informants i va ser testimoni de múltiples sessions de treball.

Què són els serveis socials? En què consistix el treball social? Amb quines situacions s'enfronten cada dia els treballadors socials? Com s'aprén a conviure amb el dolor i el patiment humà? Quines són les possibilitats reals d'incidència dels professionals? Les explicacions a estes i altres qüestions no són unívokes i es troben presents en tot el text. Hi ha testimonis que reconeixen que van triar la professió convençuts que podrien canviar el món, però, al cap de poc, es van topar amb la impotència per a resoldre els problemes més immediats de la gent. Però junt amb este escepticisme també hi ha el treballador social que destaca l'altra part de la història, la de poder ajudar a algunes persones, amb noms i cognoms, que en algun moment trauen el cap del túnel vital on es troben recloses.

Coneixedor del funcionament dels serveis socials, Aliena –que ací és *el visi-*

tante, la tercera persona que ens diu allò que observa– pretén situar-se a cavall entre el liberalisme i el socialisme: «*El liberal que hay en mí se encuentra con el socialista que aún no me ha abandonado, y de ahí sale un liberal social, al que tengo por aquel que postula algunos de los grandes principios liberales, pero acepta la necesidad de las inversiones sociales que aseguren que todo el mundo disfruta realmente de las mismas oportunidades*». Ell s'esforça a explicar esta síntesi impossible, però ací no convenç. I no per manca d'eloqüència, sinó perquè la realitat és tossuda i ens mostra que són precisament les pràctiques econòmiques de les societats opulentes més «liberals» les que estan en la base de l'exclusió social tan ben retratada en estes pàgines.

Rafael Miralles Lucena

